

محمد زارعی، ۱۴۰۴

اثربخشی شیوه درمان شناختی-رفتاری بر اختلال یادگیری و اختلال کم توجهی بیش فعالی دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان جویین در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴

پژوهش حاضر با دو هدف تعیین اثربخشی شیوه درمان شناختی-رفتاری بر مشکلات یادگیری دانش آموزان دارای اختلالات یادگیری و تعیین اثربخشی شیوه درمان شناختی-رفتاری بر علائم بیش فعالی دانش آموزان دارای اختلال کم توجهی-بیش فعالی انجام شد. این پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون-پس آزمون با دو گروه آزمایش و دو کنترل بود. جامعه آماری پژوهش نیز شامل دو گروه از دانش آموزان با دو اختلال مجزا (اختلال یادگیری و اختلال کم توجهی بیش فعالی) مقطع ابتدایی شهرستان جویین در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بودند. نمونه مورد مطالعه شامل ۶۰ دانش آموز بوده که ۳۰ نفر از آنان تشخیص اختلال یادگیری و ۳۰ نفر دیگر تشخیص اختلال کم توجهی بیش فعالی دریافت کرده بودند. روش نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری در دسترس بود و آزمودنی‌ها به صورت تصادفی در چهار گروه ۱۵ نفره شامل دو گروه آزمایش (گروه اختلال یادگیری و گروه اختلال کم توجهی بیش فعالی) و دو گروه کنترل تقسیم شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه مشکلات یادگیری کلورادو (۲۰۱۱) برای گروه اختلال یادگیری، و پرسشنامه علائم کمبود توجه-بیش فعالی سوانسون و همکاران (۱۹۸۰) برای گروه کم توجهی بیش فعالی بود. هر دو گروه آزمایش به مدت ۱۲ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای تحت درمان شناختی رفتاری بر اساس بسته سافرن و همکاران (۲۰۱۷) قرار گرفتند و گروه‌های کنترل هیچ‌گونه مداخله‌ای دریافت نکردند. برای همه گروه‌ها مجدداً پس از آزمون تکمیل گردید و به منظور تحلیل داده‌ها از تحلیل کواریانس تک متغیره استفاده شد. نتایج نشان داد درمان شناختی رفتاری بر مشکلات یادگیری دانش آموزان دارای اختلالات یادگیری اثربخش نبوده و موجب کاهش معنی‌دار نمرات گروه آزمایش، در مقایسه با گروه کنترل نشده است (P0/001). همچنین نشان داد درمان شناختی رفتاری بر علائم بیش فعالی دانش آموزان دارای اختلال کم توجهی-بیش فعالی اثربخش نبوده و موجب کاهش معنی‌دار نمرات گروه آزمایش، در مقایسه با گروه کنترل نشده است (P0/001). بر همین اساس می‌توان نتیجه گرفت که درمان شناختی رفتاری، رویکرد مناسبی جهت اثرگذاری بر مشکلات پایه‌ای اختلالات یادگیری و اختلال کم توجهی بیش فعالی نیست و توصیه نمی‌گردد.

کلیدواژه‌ها: درمان شناختی-رفتاری، اختلال یادگیری، اختلال کم توجهی بیش فعالی

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۳۲۹۶۰۷۹۱۴۱۹۳۷۱۴۰۳۵۱۶۳۰۶۰۲۶۱

تاریخ دفاع: ۱۴۰۴/۰۶/۳۱

رشته‌ی تحصیلی:

دانشکده:

Thesis:

Studying the effectiveness of cognitive-behavioral therapy on learning disorders and attention deficit hyperactivity disorder in elementary school students in Juvein County in 2024-2025

The present study was conducted with two objectives: to determine the effectiveness of cognitive-behavioral therapy on learning problems of students with learning disabilities and to determine the effectiveness of cognitive-behavioral therapy on hyperactivity symptoms of students with attention deficit hyperactivity disorder. This semi-experimental study was conducted with a pre-test-post-test design with two experimental groups and two controls. The statistical population of the study also included two groups of students with two separate disorders (learning disorder and attention deficit hyperactivity disorder) in elementary school in the city of Jovin in the academic year 2024-2025. The study sample consisted of 60 students, 30 of whom were diagnosed with learning disorders and 30 others with attention deficit hyperactivity disorder. The sampling method was convenience sampling and the subjects were randomly divided into four groups of 15 people each, including two experimental groups (learning disorder group and attention deficit hyperactivity disorder group) and two control groups. The research tools included the Colorado Learning Difficulties Questionnaire (2011) for the learning disorder group, and the Swanson et al. (1980) Attention Deficit-Hyperactivity Disorder Symptom Questionnaire for the ADHD group. Both experimental groups underwent 12 90-minute sessions of cognitive behavioral therapy based on the Saffron et al. (2017) package, and the control groups did not receive any intervention. The post-test was completed again for all groups, and univariate analysis of covariance was used to analyze the data. The results showed that cognitive behavioral therapy was not effective on the learning difficulties of students with learning disabilities and caused a significant decrease in the scores of the experimental group, compared to the uncontrolled group ($P0.001$). It also showed that cognitive behavioral therapy was not effective on the hyperactivity symptoms of students with ADHD and caused a significant decrease in the scores of the experimental group, compared to the uncontrolled group ($P0.001$). Accordingly, it can be concluded that cognitive behavioral therapy is not an appropriate approach to address the underlying problems of learning disabilities and attention deficit hyperactivity disorder and is not recommended.